

СЕКЦИЯ 22. Филологические науки.

ПОД- СЕКЦИЯ 1. Литературоведение.

Козубенко Л.М.

кандидат педагогических наук,
доцент кафедры украинської і зарубіжної
літератури та методики навчання ДВНЗ
«Переяслав-Хмельницький державний
педагогічний університет ім. Г. Сковороди»

КОНЦЕПЦІЯ СМЕРТІ І БЕЗСМЕРТЯ У СОНЕТАХ В. ШЕКСПІРА

У статті розглядається концепція смерті і безсмертя у сонетах В. Шекспіра; висвітлюється тема нетлінності творів мистецтва у трактуванні поета.

Ключові слова: сонет, життя, смерть, безсмертя, поет, герой

The article deals with the concept of death and immortality in sonnets by Shakespeare; the theme of the impermanence of works of art in the interpretation of the poet is covered.

Keywords: sonnet, life, death, immortality, poet, hero.

Проблеми життя та смерті в усі епохи була досить актуальною для людського суспільства. Ці проблеми варто розглядати в динаміці розвитку людства, в тому процесі, коли людська особистість осмислює себе як людину.

В. Шекспір був видатною особистістю доби Ренесансу. Його серце було наповнене високими почуттів дружби, любові, віри в торжество добра, милосердя і справедливості. Свої поетичні твори він присвятив служінню людству, і тому так болісно ліричний герой сприймає навколишній світ, де панують зло, жорстокість, несправедливість.

У низці сонетів розкривається тема смерті і безсмертя, тема нетлінності творів мистецтва, розуміння того, що поет буде безсмертним у своїх творіннях:

Державців монументи мармурові

Переживе могутній мій рядок

Сонет 55 [3, с. 71].

У сонеті 107 ця думка набуває подальшого розвитку і гнучкості:

В моїх рядках по смерті ми воскреснем,

І смерть не роз'єднає нас. Вона

З косою йде на дикі племена

І їм страшна, німим і безсловесним.

Твій пам'ятник з моїх натхнених слів

Переживе гробниці королів

[2, с. 670].

Не дивлячись на те, що більшість сонетів присвячено розв'язанню етичних проблем, у них постійно проявляється інтерес поета до громадського життя своєї епохи. Виникають образ держави, яка гине під натиском Часу, війни, яка борознить сланцями лице землі, скнари, який тремтить над скарбами, або людини, яка вихваляється здатністю свого походження. Саме вони свідчать про пильну увагу, з якою В. Шекспір ставиться до найрізноманітніших явищ дійсності.

Одним з найдраматичніших віршів збірки є сонет 66. Його зміст провіщає славетний монолог Гамлета. Твір побудовано за принципом емоційного нагнітання трагізму, що відповідає зростанню душевної тривоги героя.

З цим сонетом має тісний взаємозв'язок сонет 32. Думки про смерть, зроджують роздуми про долю власних творів. Очевидно, що, пишучи сонет 32, В. Шекспір мав на думці графа Саутемптона.

В період, коли писалися шекспірівські сонети було убито поета Кристофера Марло. Крім того, у Лондоні набирала потуги чума. Можна здогадуватися, що смерть, яка досі видавалася поетові чимсь доволі далеким, стала цілком зримою. Звідси поява сонета – підсумку пережитого життя, сонета-плачу по втрачених друзях і думок про посмертну долю «первістка його любові».

Як проживеш мою погожу днину,
Коли затулить очі смерть мені,
І цю мою нехитру писанину
Переглядатимеш в самотині,
Зістав мене з поетами новими, –
Я, мабуть, програватиму, але ж
Ти збережи мій твір не задля рими, –
Мою любов ти в ньому збережи.
[3, с. 47].

Вочевидь, що В. Шекспір мислив себе поетом незалежно від того, що саме писав – віршовані п'єси, поеми чи сонети. Він був поет за способом «блукання поміж небом і землею»; цей спосіб – бачення «внутрішнім оком» («поетів зір»), бачення образами («уява створює подобу речей незнаних»), а «плоть», і «назву», і «місце» надавало баченому його перо [1, с. 182].

Людська особистість живе в просторі часів: в минулому, в сьогоденнішньому, в майбутньому. Смерть також має свій час, але цей час особливий: він перестає бути дійовою особою і не є календарним.

Як я помру, ти туги не заводь,
А плач не довше за скорботні дзвони,
Вістуючи, що віддано цю плоть
Гидкій черві у ще гидкіші схрони
Сонет 71 [3, с. 87]

Отже у своїх сонетах В. Шекспір торкається загальнофілософських проблем смерті і безсмертя. Глибоко пізнаючи історичну правду, поет поставив у своїх творах такі масштабні та важливі для суспільства питання, що вони переходять із доби в добу, від покоління до покоління, зберігаючи свою життєву силу й безсмертя.

Література

1. Габлевич М. Шекспірів Ерос життя і творчості. Вступ до коментарів // Шекспір В. Сонети. Львів: Літопис, 1998. С. 171 – 206.
1. Шекспір В. Сонети // Шекспір В. Твори в 6-ти томах. Київ: Дніпро, 1986. Т.6. С. 670 – 783.
2. Шекспір В. Сонети. Львів: Літопис, 1998. 368 с.

Kozubenko L.M. CONCEPT OF DEATH AND IMMORTALITY IN V. SHAKSPIR'S SONETS